

Назва дисципліни	ВБ2.11 Музичне оформлення вистави
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6 кредитів, 180 год., 6-7 семестри, 3,4 курс ОС «Бакалавр»
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Викладач	доцент, кандидат педагогічних наук Крусь Оксана Петрівна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри	
Е-mail викладача:	oksanakrusop@gmail.com
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації: що понеділка , з 12.45 до 14.05 (2 академічні години) Он лайн- консультації: щочетверга з 14.00 до 18.00

Цілі навчальної дисципліни

Процес формування висококваліфікованих фахівців театального мистецтва передбачає вивчення цілого ряду загальноосвітніх і професійних дисциплін, серед яких музичне оформлення вистави.

Навчальна програма розроблена для студентів денної та заочної форм навчання кафедри театального мистецтва за освітнім ступенем «Бакалавр»

Курс «музичне оформлення вистави

є дисципліною у підготовці фахівців галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 026 Сценічне мистецтво.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета курсу полягає у формуванні у студентів музично-історичного мислення, потреби у творчості, виховання національної свідомості, що є необхідними складовими світогляду режисера.

Завдання – навчити студента-режисера на високому ідейно-художньому та професійному рівнях вирішувати питання музичного та шумового оформлення драматичної вистави; озброїти теоретичними знаннями та прищепити певні навички роботи з композитором.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

ФК01. Здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі театального мистецтва для професійно досконалого володіння професією.

ФК02. Вміння планувати і організувати творчо-виробничий процес, для забезпечення поетапності винайдення мистецького рішення драматичних вистав та постановки інших творів усіх видів і жанрів на високому художньому рівні.

ФК03 Здатність використовувати професійно профільовані знання, уміння й навички та скеровувати роботу творчого колективу по адекватному втіленню авторського та режисерського задуму вибраними засобами відповідного мистецтва.

ФК10. Здатність інтегрувати професійно профільовані знання, уміння та навички з різних навчальних дисциплін під час самостійної роботи над режисерською постановкою.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення курсу здобувач повинен:

ПРН01. Вільно володіти основними концепціями і теоріями сучасного мистецтвознавства, зокрема таких його галузей, як історія театру, костюму, образотворчого мистецтва, теорія драми, режисура та майстерність актора.

ПРН02. Мати уявлення про специфіку суміжних галузей театального мистецтва: роботу на телебаченні, в дитячих театральних колективах та театрах ляльок, режисуру естради та масових театралізованих видовищ; історію музичної культури, кіномистецтва та інше.

ПРН04. Знати особливості художньої та педагогічної роботи в колективах різних вікових груп, знати типологію учасників, характерну для театального колективу;

- ПРН08 Володіти формами та методами організації навчально-виховної та творчої роботи;
- ПРН09. Володіти методикою викладання спецдисциплін;
- ПРН11. Вміти створити творчий колектив;
- ПРН13. Організувати навчально-виховний процес в колективі та його виконавську діяльність.
- ПРН15. Продемонструвати вміння залучати спеціалістів різного фаху для реалізації задуму у виставі (робота з художником, композитором, балетмейстером та ін).

Перелік тем

Змістовий модуль 1. Історія зарубіжної музики

Змістовий модуль 1. Художньо-виражальні компоненти вистави.

Тема 1. Вступ: предмет, мета, завдання курсу. Музичні та немусичні звуки.

Предмет курсу «Музичне оформлення вистави» як важливий складовий компонент драматичної вистави. Художні вимоги та загальні критерії щодо рівня музичної культури режисера сучасного театру та драматичної постановки. Місце і роль звукорежисури. Місце курсу у системі професійної підготовки режисера, художнього керівника театрального колективу.

Тема 2. Виразальні засоби музики.

Поняття ритму, музичного темпу (повільні, помірні, та швидкі), метру та метро-ритму, темпоритму, ладу, тональності, мелодії, гармонії як складові виразності у музиці. Музика як особливий вид мистецтва. Часова природа музики.

Тема 3. Виразність та зображальність музики.

Музика як мистецтво слухових вражень. Мелодія – основа музичного твору. Зв'язок музичної мови з музичним образом. З яких елементів складається художній образ музичного твору? Ладова основа музики. Поняття лейтмотиву, теми .

Змістовий модуль 2. Функції музики у виставі.

Тема 4. Основні музичні жанри вокальної та інструментальної музики. (пісня, балада, романс, ораторія, концерт, соната, програмна музика, тощо).

Поняття жанру у музиці (пісня, танець, марш). Тембральні особливості інструментів симфонічного, естрадного оркестрів. Жанри вокальної та інструментальної музики.

(соліст, ансамбль, хор, оркестр). Взаємозв'язок форми та змісту музичного твору. Жанри театральної музики: увертюра, виставний номер, інтермедія, фінал.

Тема 5. Місце і значення музики у драматичному театрі.

Музика, музичне мистецтво у житті людини, суспільства. Види театральної музики (умовна, реальна, службова). Функції реальної, умовної музики, у виставі. Полі

функціональність, взаємозв'язок сценічної дії і музики. Види музичних ремарок та методика їх використання режисером у сценічній дії. Умовно-виправдана музика. Експлікація музичного оформлення вистави.

Тема 6. Класифікація шумів, звуків та звукових ефектів; їх функціональне призначення.

Місце та роль шумового супроводу в драматичній виставі. Шуми, звукові ефекти важливий фактор створення слухової ілюзії реальності часу, місця дії; психологічної атмосфери дії. Вплив шумів на розвиток дії: шумова характеристика персонажа, шумовий образ вистави. Шумові ремарки та їх розшифрування. Експлікація шумового оформлення

Змістовий модуль 3. Основні етапи історії театральної музики.

Тема 7. Музика в Античному театрі, Середньовіччя та епохи Відродження.

Музика стародавнього світу, роль та функції хору, його еволюція в античній трагедії та комедії. Ретроспективний аналіз принципів музично-шумового оформлення у національних театрах Європи (італійський, французький, іспанський, англійський театри.)

Тема 8. Український театр – театр синтетичних музично-драматичних форм.

Витоки вертепної вистави, її синкретичний характер. Г. Сковорода – автор музики та текстів українських вертепів. Музично-театральна спадщина корифеїв (М. Кропивницького, П. Нищинського, М. Лисенка, І. Котляревського). Традиції національного музичного театру.

Тема 9. Музика драматичного театру ХХ ст. («музична реформа» у МХАТі).

Нова естетика театру К. Станіславського. Музика у виставах сучасного драматичного театру (І. Сац, М. Сізов – театральні композитори; музично-драматична творчість С. Прокоф'єва, А. Хачатуряна, А. Петрова, В. полянського та ін.). Нові музично-драматичні форми – мюзикл, рок-опера.

Тема 10. Принципи, методи та прийоми музично-шумового оформлення драматичної вистави.

Основні художні принципи музичних стилів, напрямків (характеристика виражальних засобів музики дід класицизму, романтизму тощо). Використання фольклору та побутової музики у театрі. Принципи ілюстрації, контрасту, лейтмотиви. Метод підбору музики до вистави. Етапи роботи режисера з літературним текстом п'єси та композитором вистави.

Змістовий модуль 4. Робота режисера над експлікацією.

Тема 11. Формування вимог до музики даної вистави.

Читання тексту п'єси, виправлення ідейно-художнього змісту. Роз'яснення композиторові про драматичну роль музики у виставі як у цілому, так й у кожному епізоду. Тема, ідея п'єси, наздзавдання.

Тема 12. Режисерський задум музично-шумового оформлення вистави.

Визначення творчої позиції музики у виставі. Художнє упорядкування звукової стихії. Загальний задум і уявлення про майбутню виставу.

Тема 13. Визначення місця та ролі шумового оформлення у виставі та ремарками автора.

Визначення місця та ролі гумового оформлення. Загальна класифікація шумів та звуків. Театральні шуми та звуки. Їхні функції у виставі. Звукова ілюзія достовірності дії актора.

Тема 14. Створення концепції музично-шумового оформлення вистави на основі режисерського задуму (експлікація).

Створення комунікації музично-шумового озвучення п'єси. Авторська ремарка. Музична і шумова ремарки. Ремарка шумової характеристики фону сценічної дії.

Змістовний модуль 5. Робота режисера з композитором

Тема 15. Робота режисера з композитором (складання вимог та завдань до музично-шумового оформлення вистави).

Ознайомлення композитора з експлікацією музичного оформлення, затвердження музичних тем, їх оркестровка, вибір виконавців, створення фонограм.

Тема 16. Складання плану музичних репетицій (мета та завдання).

Включення музики у репетиційний цикл. Завдання режисера і композитора на даному етапі. Відповідність і сумісність музики з ідейно-художнім задумом режисера.

Тема 17. Створення звуко-шумового рішення вистави з використанням звукових ефектів.

Створення звуко-шумового рішення. Мета і завдання. Роз'яснення змісту, характеру, жанру, тривалості звучання. Визначення ролі експлікації у взаємозв'язку із сценічною дією.

Змістовний модуль 6. Робота режисера над остаточним вирішенням музично-шумового оформлення

Тема 18. Складання музично-шумової партитури супроводження вистави.

Партитура, як основний документ звукорежисера під час репетицій; під час показу вистави, для глядача. Складові партитури. Авторські ремарки, репліки, особливі режисерські вказівки.

Тема 19. Монтаж фонограми вистави (вклейка рекордів).

Мета та завдання монтажу фонограми. Визначення тривалості музичних номерів; рівень динаміки звучання; опрацьовані синхронні дії помічника режисера, звукорежисера, мізансцени.

Тема 20. Введення музики та шумів у виставу.

Експлікація як план майбутнього озвучування вистави. Музична експлікація. Шумова експлікація. Постановочний план у вигляді музично-шумової партитури вистави.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література

1. Архимович Л. Музика в театрі М.Кропивницького та М.Старицького//Укр. класична опера, - К., 1957, - С. 93-104.
2. Брехт Б. О музыке в эпическом театре. - М., 1960.

3. Василько В. Фрагменти режисури. - К., 1967, - С. 318-327.
4. Власов Є. Музика у виставі. Теорія і практика музично-шумового оформлення вистави. Навч. посібник - Луцьк, 2001, - 100 с.
5. Власов Є. Музичне оформлення драматичної вистави. Хрестоматія. Навч. посібник - Луцьк, 2003, - 96 с.
6. Грут-Гржимайло Т. Музыка и драма. - М., 1975.
7. Израилевский Б. Музыка в спектаклях МХАТа. - М., 1965.
8. Завадский Ю. Работарежиссера с художником и композитором. В кн.: Режиссер в сов. театре. - М., 1940.
9. Козюренко Ю. Звуковое оформление спектакля. - М., 1972.
10. Козюренко Ю. Основы звукоорежиссуры в театре. - М., 1975.
11. Корнієнко Н. Театр сьогодні - театр завтра. - К., 1991
12. Лесь Курбас. Спогади сучасників. - К., 1969.
13. Меерович И. Музыка в спектаклях драматического театра. - М., 1983.
14. Попов В. Звуко-шумовое оформление спектакля. - М., 1961.
15. Станішевський Ю. Музично-драматичний театр. Традиції і сучасність. // Укр театр. 1971, - № 4, С. 19-22.
16. Таршис Н. Музыка спектакля. - Л., 1978.
17. Товстоногов Г. О профессии режиссера. - М., 1965, - С. 229-241.
18. Фількевич Г. Музыка у драматичному театрі. - К., КДІТМ. 1999.-С. 1-35.
19. Яросевич Л. Леся Українка і музика. - К., 1978.

Допоміжна

1. Захава Б. Мастерство актера и режиссера. - М., 1969.
2. Гончаров А. Поиски выразительного в спектакле. - М., 1971.
3. Друскин М. Театральная музыка. В сб.: Очерки по истории русской музыки. - Л., 1956, - С. 217-262.
4. Глумов А. Музыка в русском драматическом театре. - М., 1958.
5. Баранов Т. Театральна музика. В кн.: Музыкальная энциклопедия. Т. IV, М., 1981
6. Мащенко М. Слово, музика, образ. - К., 1982.
7. Станиславский К. Моя жизнь в искусстве. Т. VIII. - М., 1960.
8. Станішевський Ю. Режисура в сучасному українському музичному театрі. - К., 1982.

16. Інформаційні (інтернет) ресурси

Бібліотеки

- Державна бібліотека – м. Рівне, Короленка 6.
- Міська бібліотека ім. В. Короленка. – м. Рівне, Київська 44.
- Міська централізована бібліотечна система. – м. Рівне, Київська 44.
- Бібліотека РДГУ. – м. Рівне, Хвильового 7.
- Бібліотека РДГУ. – м. Рівне, Остафова 31.
- Бібліотека РДМУ. – м. Рівне, С. Бандери 6.

Інтернет-ресурси

1. Наукова бібліотека РДГУ
library.rshu@gmail.com
2. Національна бібліотека України імені В.В. Вернанського.
<http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського.
www.dnrb.gov.ua/
4. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws>

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до інтернет, звукові колонки.

Система та критерії оцінювання у Рівненському державному гуманітарному університеті

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			

64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ (*за наявності) та оцінка за екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота																		п.тест	сума		
Зм. 1			Зм. 2			Зм. 3				Зм. 4				Зм. 5			Зм. 6			40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Здобувачам вищої освіти необхідно зареєструватись в системі CMS MOODLE, отримавши кодове слово, де розміщені опорні конспекти лекцій, завдання та методичні вказівки до виконання лабораторних робіт, завдання для самостійної роботи та тести.

Присутність на заняттях не обов'язкова для студентів, які навчаються за індивідуальною та дуальною формою навчання, офіційно працевлаштовані і мають дозвіл від деканату на вільне відвідування занять.

Дозволяється користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час занять, окрім тих, де проводиться тестування.

Несвоєчасне виконання завдань самостійної роботи не вітається: виставляються нульові бали без права перездачі.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.